

Źródła do dziejów Cieszyna

Z tajemnic
warsztatu
historyka regionalisty

Adam Wacław, książę cieszyński potwierdza, że cech rzeźników z Cieszyna posiada jatki zło kalizowane przy cmentarzu kościoła klasztorowego. W mieście działa 24 mistrzów cechu rzeźniczego i im ponownie wyznacza działkę na 24 jatki przy ulicy Srebrnej, 1614 (Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Cieszynie). Badaniem dokumentów, ich autentyczności, struktury, warunków powstania oraz znaczenia prawnego zajmuje się dyscyplina zwana dyplomatyką, zaliczana do grupy tzw. nauk pomocniczych historii. Wyróżnia się wiele różnych typów dokumentów, w zależności od przyjmowanego kryterium: dokumenty poświadczeniowe i dyspozytywne, publiczne oraz prywatne itd.

Herb Cieszyna z rękopiśmiennego herbarza Vincenza Roberta Widimsky'ego Städte Wappen des Oesterreichischen Herzogthum Schlesien z roku 1855 (Książnica Cieszyńska).

Trudno w kilku zdaniach przedstawić dzieje Cieszyna, miasta o ponad tysiącletniej historii, uznawanego za jedno z najstarszych na Śląsku. We wczesnym średniowieczu gród cieszyński był jednym z ważniejszych ośrodków plemienia Gołęszyców. Ważną rolę musiał Cieszyn odgrywać także w okresie późniejszym, w państwie pierwszych Piastów. Dowodzą tego znaleziska archeologiczne, ale i jedenastowieczna rotunda. W dokumentach pisanych Cieszyn pojawia się stosunkowo późno, bo dopiero w 1155 r., a pierwszym znanym dokumentem wymieniającym „Tescin” jest bulla wystawiona przez papieża Hadriana IV dla biskupstwa wrocławskiego.

Luki w przekazach historycznych dotyczących okoliczności powstania cieszyńskiego grodu wypełnione zostały legendami. Według jednego z podań wzniesiony został on na początku IX w. przez niejakiego Cieszymira, jednego z dwudziestu synów polskiego księcia Leszka (Lestka) III. Inna, bardziej popularna wersja głosi, że osada, a później także gród miały powstać przy źródle, w miejscu spotkania trzech braci, książąt Bolka, Leszka i Cieszka, synów polskiego władcy Leszka III.

Niezależnie od swej genezy, sam gród oraz istniejąca przy nim osada rozwijały się pomyślnie, stopniowo zyskując miejski charakter. Przywileje miejskie Cieszyn otrzymał w latach dwudziestych XIII w. od księcia Kazimierza I. Początkowo posługiwano się prawem średzkim (flamandzkim), następnie w drugiej połowie XIV w. miasto przeniesione zostało na prawo magdeburskie przejęte z Wrocławia. Rozbudowę ułatwiało korzystne położenie na trakcie handlowym prowadzącym z obszarów Moraw i Węgier do Krakowa, nie bez znaczenia był również fakt, iż od końca XIII w. Cieszyn było stolicą autonomicznego księstwa. Ważny moment w jego dziejach stanowi okres panowania księcia Kazimierza II. Władca ten doprowadził do włączenia w obręb murów miejskich części dotychczas luźno powiązanych z głównym ośrodkiem osiedli oraz nowej lokalizacji rynku i ratusza (1496 r.). Przyjętymi wówczas rozwiązaniami wytyczono kierunki rozwoju urbanistycznego miasta na kolejne stulecia. Okres ożywienia kulturalnego przeżywało Księstwo Cieszyńskie w epoce renesansu, pojawiły się wówczas tak wybitne postaci, jak chociażby bracia Jan i Wacław Grodzieccy, czy Jerzy Trzanowski. Pomyślny rozwój miasta i regionu przerwały wydarzenia polityczne – wybuch wojny trzydziestoletniej. Księstwo stało się widownią walk, w trakcie których zdevastowano m.in. cieszyński zamek. W następnych latach kraj z trudem podnosił się ze zniszczeń, a władza po wygaśnięciu miejscowej gałęzi dynastii piastowskiej (1653 r.) przeszła bezpośrednio w ręce Habsburgów.

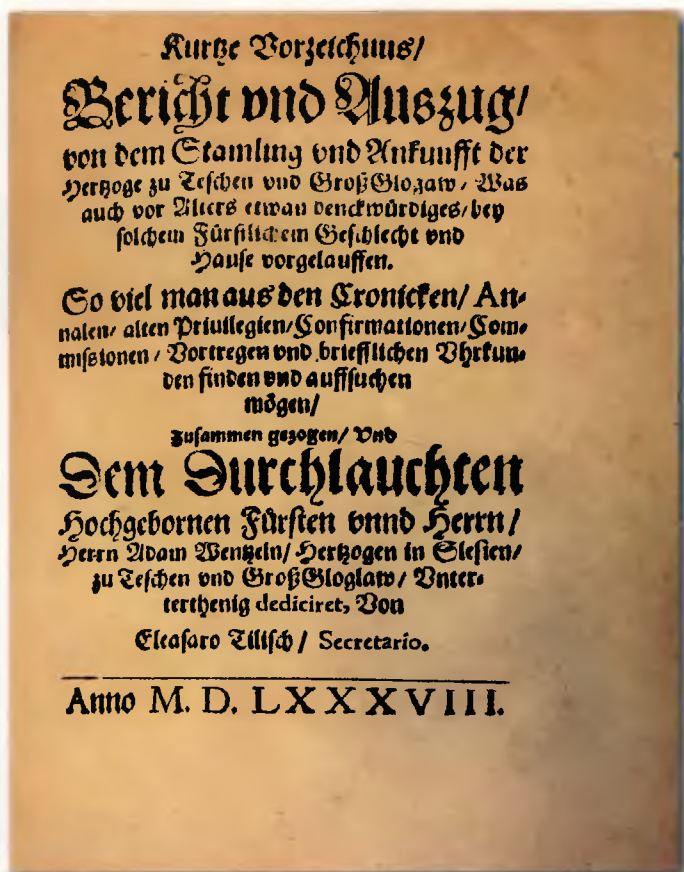
Kolejnym przełomowym momentem w dziejach miasta był katastrofalny pożar w 1789 r. W trakcie odbudowy, którą energicznie kierował ks. Leopold Jan Szersznik, udało się Cieszyn znacznie zmodernizować. Mimo to, w XIX w. stopniowo tracił on na znaczeniu, ustępując miejsca dynamicznie rozwijającym się ośrodkom przemysłowym, takim jak np. Bielsko i Ostrawa, choć nadal pozostawał ważnym centrum administracyjnym i kulturalnym. Znaczące zmiany w wyglądzie grodu nad Olzą przyniósł przełom XIX i XX w. Z tego okresu pochodzi bowiem znaczna część spośród wykorzystywanych do dzisiaj, reprezentacyjnych budynków publicznych, a przede wszystkim miejska infrastruktura techniczna.

W XX w. ponownie na losach miasta położyły się cieniem wydarzenia polityczne, konflikt polsko-czechosłowacki, który doprowadził do podziału miasta w 1920 r. na dwie części, wzdłuż linii Olzy. W rezultacie owego wydarzenia Cieszyn zdegradowany został do roli niewielkiego, pozbawionego znaczenia ośrodka pogranicznego. Mimo trwającego do dzisiaj podziału, w organizmach obu odrębnych współcześnie miast, Cieszyna i Czeskiego Cieszyna, nadal widoczne pozostają ślady łączącej je wspólnej, kilkusetletniej przeszłości.

 Przywilej dla Adama Dulawy i jego spadkobierców na zakup młyna na Fryszackim Przedmieściu w Cieszynie, 1761 (Książnica Cieszyńska). Ten efektowny pergaminowy dyplom, wraz z grupą innych dokumentów dotyczących działalności młyna oraz piekarni przy ul. Fryszackiej, na początku XX w. stanowiących własność znanego cieszyńskiego przedsiębiorcy Hermanna Eisnera, został pozyskany przez Książnicę Cieszyńską od spadkobierców ostatniego właściciela.

 Eleazar Tilisch: Kurtze Vorzeichnus, Bericht und Auszug von dem Stamling und Ankunfft der Hertzoge zu Teschen und Groß Glogaw [...] So viel man aus den Cronicken, Annalen, alten Privilegien, Confirmationen, Commissionen, Vortregen und briefflichen Uhrkunden finden und auffsuchen mögen..., Freyberk 1588 (Książnica Cieszyńska). Praca ta, dedykowana księciu Adamowi Wacławowi, uchodzi za pierwsze obszerniejsze opracowanie poświęcone dziejom Księstwa Cieszyńskiego oraz Cieszyna.

Dzieje nadolziańskiego grodu od dawna budziły zainteresowanie i inspirowały historyków. Owocem ich studiów jest wiele różnorodnych opracowań, których nie sposób tutaj wymienić. Za nestora cieszyńskich historyków może uchodzić Eleazar Tilisch (1560-1612). Związany blisko z cieszyńskim dworem książęcym, pełnił na nim funkcje ochmistrza oraz sekretarza księżnej Sydonii Katarzyny. Jest on autorem dzieła *Sprawozdanie i wyciąg o rodzie i pochodzeniu książąt Cieszyna i Wielkiego Głogowa* [...] *Na ile można to było odnaleźć i prześledzić w kronikach, rocznikach, dawnych przywilejach, ustanowieniach, komisjach, przedstawieniach i spisanych dokumentach (Kurtze Vorzeichnus, Bericht und Auszug von dem Stamling und Ankunfft der Hertzoge zu Teschen und Groß Glogaw [...]) So viel man aus den Cronicken, Annalen, alten Privilegien, Confirmationen, Commissionen, Vortregen und briefflichen Uhrkunden finden und auffsuchen mögen...*). Wydane we Freiburgu w 1588 r., uważane bywa za pierwszą poważniejszą pracę traktującą o historii regionu, pomimo że autor za główny przedmiot swych rozważań obrał panującą dynastię. Eleazar Tilisch, jak przystało na prawdziwego historyka, nie ograniczył się wyłącznie do kompilacji kronikarskich przekazów, ale odwołał się także do archiwaliów przechowywanych w książęcym archiwum. Wykorzystanie tych ostatnich, w znacznym stopniu później zniszczonych i rozproszonych, powoduje, że *Sprawozdanie* nawet dla współczesnych badaczy stanowi cenne źródło informacji. Innym zasługującym na uwagę dziełem z tego okresu jest kompendium *Śląska kronika i opis kraju (New vermehrete Schlesische Chronica und Landes Beschreibung mit sehr vielen nothwendigen Sachen vermehret unnd gebessert. Auch in vier unterschiedliche Bücher abgetheylet ...)*, z 1625 r. Jakuba Schickfussa (1574-1636).

FORTITER

FIDELITER

Neu vermehrte
Schlesische CHRONICA
 vmd Landes Beschreibung,
 Darinnen **Weylandts Joach. CUIA**
 us der Arzney D. Eines Grundt gelegt.

Wuß an das 1619 Jahr / kassich drei
 Oesterreichischen Wienerischen LINIEN
 Regierung angesetzt
 Mit sehr vielen Nothwendigern
 Sachen vermehret vmd gebessert.
 Auch in Vier vnterschiedlich Zu
 cher abgethenlet.

Von
Jacobo Schickfusio. I.N.D.
 Rom. Kay. auch zu Bungen vnd Bohaimb
 Konigl. May. Rath. Cammer. Secret. in
 Ober-Schlesien auch vnter. Haupt
 lichen Rath.

Mit sonderbaren Röm. Kayserlich
 vnd Churfürstl. Schlesiens
 Privileg.

Im Verlegung **Jachar. S. mureis**
 vnd **Matth. Götters** Buchhändler.

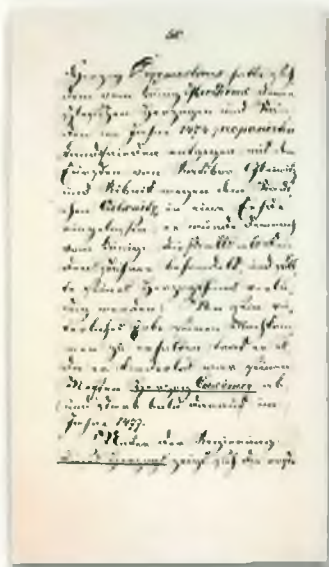
PERFERT

OBDVRAT

 Jakub Schickfuss: *New vermehrete Schlesische Chronica und Landes Beschreibung.../mit sehr vielen nothwendigen Sachen vermehret unnd gebessert. Auch in vier unterschiedliche Bücher abgetheylet...*, Leipzig, po 1625 (Książnica Cieszyńska). Schickfuss (1574-1636) odwiedził gród nad Olzą dopiero w kilka lat po wydaniu *Kroniki*, informacji na temat wyglądu ówczesnego Cieszyna czerpał m. in. z poematu pastora Jerzego Fabriciusa (1575-1640) – kaznodziei na książęcym dworze.

 Alojzy Kaufmann: *Gedenkbuch der Stadt Teschen* (Zemský archiv Opava).

Spośród licznych historyków prowadzących studia nad dziejami Cieszyna w XIX i XX w. próbę całościowego ujęcia dziejów miasta podjęli m.in. dyrektor cieszyńskiego seminarium nauczycielskiego Anton Peter (1831-1898), autor opublikowanej w 1888 r. pracy *Teschen. Ein historisch-topographisches Bild* oraz Franciszek Popiołek (1868-1960), w którego bogatym dorobku znajdują się m.in. *Dzieje Cieszyna z ilustracjami* z 1916 r. Najnowsze pozycje w tej grupie to dwie książki: polska *Cieszyn. Zarys rozwoju miasta i powiatu* oraz czeska *Český Těšín. 50 let městem. Studie a materiály k minulosti a výstavbě města*. Oba tomy ukazały się drukiem w 1973 r. i były dziełami zbiorowymi. Funkcję ich redaktorów pełnili zasłużeni śląscy historycy Józef Chlebowczyk (1924-1985) i Andělín Grobelný (1922-1992). Ostatnią poważniejszą pozycją, która pojawiła się na rynku wydawniczym, jest opublikowana w 1976 r. w Würzburgu praca profesora cieszyńskiego gimnazjum niemieckiego, a zarazem jego długoletniego dyrektora, Moritza Landwehra von Pragenau (1872-1952), którego opracowanie noszące tytuł *Geschichte der Stadt Teschen* do druku przygotował inny niemiecki historyk o śląskocieszyńskim rodowodzie, Walter Kuhn (1903-1983). Niezwykle istotne z perspektywy dalszego rozwoju cieszyńskiej historiografii wydaje się być podjęcie w ostatnich latach trudu publikacji ważniejszych źródeł do dziejów zarówno miasta, jak i całego regionu. Wśród najnowszych edycji źródłowych szczególne miejsce przypada niezwykle cennej kronice cieszyńskiego burmistrza Alojzego Kaufmanna (1772-1847), zatytułowanej *Gedenkbuch der Stadt Teschen*. Wydawnictwo to, ukazujące się w serii *Bibliotheca Tessinensis*, powinno nie tylko ułatwić pracę zawodowym historykom, ale również przyczynić się do popularyzacji dziejów miasta wśród szerszej publiczności.

Niewielu spośród czytelników książek historycznych zastanawia się nad tym, skąd ich autorzy czerpią informacje na temat opisywanych przez siebie faktów. Przeciwnie, ich wiedzę uważa się za rzecz oczywistą. Chociaż, po głębszym zastanowieniu, prawdopodobnie każdy przyzna, że sprawa nie jest taka prosta. Warto spróbować udzielić chociażby ogólnej odpowiedzi na podstawowe pytanie, gdzie badacze znajdują dane o wydarzeniach z przeszłości? Kwestia ta wydaje się tym bardziej paląca, iż coraz więcej osób interesuje się historią, szczególnie w wymiarze lokalnym i próbuje własnych sił w tej dziedzinie.

Materiały stanowiące podstawę pracy historyków, dostarczające im wiedzy na temat przeszłości, określa się mianem „źródeł historycznych”. Ich zróżnicowanie jest ogromne. Praktycznie wszystko, cokolwiek człowiek mówi, pisze, wytwarza lub co nosi ślady ludzkiej działalności może dostarczać informacji przydatnych badaczowi. Wszystko uzależnione jest od jego potrzeb, wiedzy oraz inwencji. W potocznych wyobrażeniach często definicję tę zawęża się do dokumentów pisanych – starych kronik, akt urzędowych, pamiętników, czasopism itd. Jednak nawet w ten sposób okrojona lista potencjalnych „źródeł” jest niezmiernie długa.

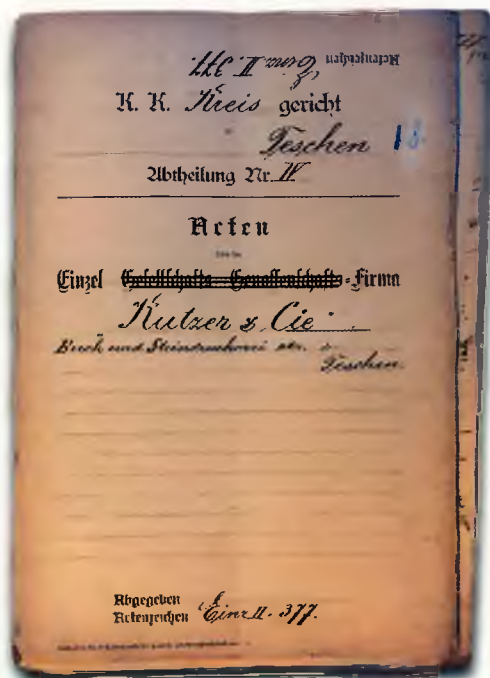
Zbiorami, które mogą zostać wykorzystane w badaniach historycznych, dysponuje wiele rozmaitych instytucji, organizacji, a nawet osób prywatnych. Najważniejszymi wśród nich są różnego typu archiwa na czele z ogólnopolską siecią Archiwów Państwowych oraz biblioteki. Niektóre dysponują drukowanymi inwentarzami, katalogami lub przynajmniej przewodnikami po zasobach. Obecnie, w dobie internetu, znaczne ułatwienie w poruszaniu się po zbiorach archiwalnych oraz bibliotecznych stanowią również komputerowe bazy danych, w tym katalogi dostępne on-line. Przykładowo w Polsce Archiwa Państwowe prowadzą bazy „Sezam” (ewidencja zespołów archiwalnych) oraz „Pradziad” (ewidencja ksiąg metrykalnych i stanu cywilnego), z kolei w Czechach podobną wyszukiwarkę można znaleźć na stronie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Badacze dziejów Cieszyna, które stanowią główny przedmiot niniejszych rozważań, są w tej szczęśliwej sytuacji, iż zasadniczy zrąb archiwaliów pozostał na miejscu. Choć oczywiście wiele materiałów znalazło się również w takich ośrodkach, jak chociażby Karwina, Katowice, Opawa, Wrocław, Praga, Wiedeń, czy w końcu Warszawa. Podstawową grupę materiałów dotyczących dziejów i funkcjonowania miasta stanowią akta miejskie. W przypadku Cieszyna ich trzon przechowywany jest w miejscowym oddziale Archiwum Państwowego w Katowicach. Zespół Akt miasta Cieszyna liczy ponad 2 400 jednostek archiwalnych (ponad 46 mb półek), pochodzą one z okresu pomiędzy XVI a XX w. Najstarsze cieszyńskie dokumenty miejskie, z przywilejem lokacyjnym łącznie, nie przetrwały do czasów współczesnych, choć tego rodzaju dokumenty, zawierające katalogi rozmaitych uprawnień, praw, świadectw własności stanowiły w przeszłości jeden z pilnie strzeżonych skarbów. Trudno obecnie dociec, w jakich okolicznościach zostały zagubione lub zniszczone. Być może miało to miejsce w czasie jednego z wielu pożarów. Za uszczuplenie miejskiego archiwum w pewnym stopniu odpowiedzialne były również reformy administracyjne przeprowadzane w XVIII i XIX w. w monarchii habsburskiej. Zmuszano wówczas władze miejskie do przekazania części posiadanych akt innym organom administracji państwowej lub sądom, np. najstarsza cieszyńska księga miejska z końca XV w. trafiła w połowie XIX w. do sądu okręgowego. W efekcie owych reorganizacji, gdy w 1902 r. powołano do życia w Cieszynie miejskie muzeum, do którego przeniesiono najstarsze miejskie archiwalia, okazało się, że spuścizna dokumentowa miasta o blisko ośmiusetletniej historii mieściła się w dwóch szafach. Dalsze ubytki w miejskich aktach spowodowane były koniecznością wydania władzom czechosłowackim części materiałów potrzebnych do bieżącego urzędowania po podziale miasta w 1920 r. Poważne straty miejskie archiwalia poniosły w okresie II wojny światowej, zniszczeniu uległy wówczas przede wszystkim dokumenty z okresu międzywojennego oraz wytworzone w okresie okupacji. Po zakończeniu działań wojennych podjęto działania w celu zebrania rozproszonych akt i dokumentów. Ostatecznie trafiły one do utworzonej w Cieszynie w 1952 r. placówki Archiwum Państwowego.

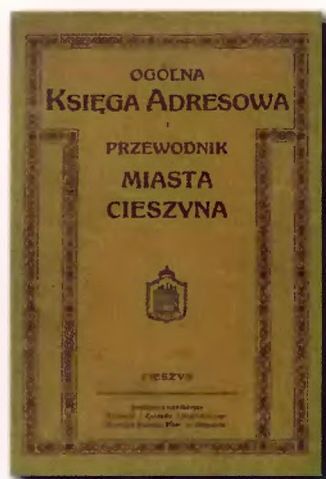
 Księga rachunkowa miasta Cieszyna, 1519 (Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Cieszynie). Księga ta ma formę tzw. dutki. Termin ten stosowany jest na określenie ksiąg lub składek formatu pagina fracta.

 Dokumentacja firmy Kutzer i Spółka (Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Cieszynie). Przedsiębiorstwo specjalizowało się w produkcji ksiąg handlowych – zaliczając się do ich największych producentów w granicach Austro-Węgier na przełomie XIX i XX w. Dokumenty sądowe pozwalają uzyskać informacje m.in. na temat struktury własnościowej firmy.

 Drugi tom cieszyńskiej Księgi przyjęć do prawa miejskiego, 1765-1834 (Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Cieszynie). Tom pierwszy tej księgi z lat 1624-1764 nie zachował się do dnia dzisiejszego, wiedzę na temat jego zawartości czerpiemy z indeksu sporządzonego przez Hermana Zebischa w 1928 r.

Archiwum Państwowe nie jest jedyną instytucją w Cieszynie dysponującą materiałami źródłowymi. Wśród innych placówek sprawujących pieczę nad zbiorami historycznymi czołowe miejsce przypada Książnicy Cieszyńskiej. Największą wartość dla badań nad dziejami miasta zdają się posiadać zbiory ks. Leopolda Jana Szersznika, który dzięki swym koneksjom pozyskał wiele cennych obiektów lub sporządził z nich odpisy. Na następnym miejscu trzeba by umieścić kolekcję Archiwaliów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, w której warto wskazać na materiały dokumentujące działalność cieszyńskich cechów. Wiele cennych informacji na temat Kościoła Katolickiego można uzyskać, analizując materiały wchodzące w skład Biblioteki Cieszyńskiego Dekanatu. Stopniowo podnosi się także ranga zbioru rękopisów Książnicy Cieszyńskiej, na bieżąco wzbogacanego nowymi nabytkami, pochodzącymi zarówno z darów, jak i zakupów. Do grupy najcenniejszych zabytków z punktu widzenia historyka regionu mogą należeć: unikatowy dziennik skoczowsko-strumińskiego burgrabiego Jana Tilgnera z przełomu wieku XVI i XVII, konspekt odpowiedzi na ankietę rozpisaną wśród śląskich miast przez Efraima Ignacego Naso (1663 r.), czy też księga cieszyńskiego cechu krawców, zawierająca wykroje szesnastowiecznych strojów. W zbiorach Książnicy nie brak również dokumentów proveniencji urzędowej, pochodzących z cieszyńskiej miejskiej kancelarii, takich jak protokoły zebrań cieszyńskiej rady miejskiej z XVIII w. (1732-1736, 1742) lub tomy protokołów z zebrań posiedzeń rady miejskiej Czeskiego Cieszyna. Biblioteka dysponuje również bogatym zbiorem dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych druków o charakterze urzędowym lub półoficjalnym, takich chociażby jak *Amts-Blatt der k. k. Bezirkshauptmannschaft in Teschen*, *Statistischer Bericht über die volkswirtschaftlichen Verhältnisse Schlesiens*, czy w końcu cieszyńskie księgi adresowe.

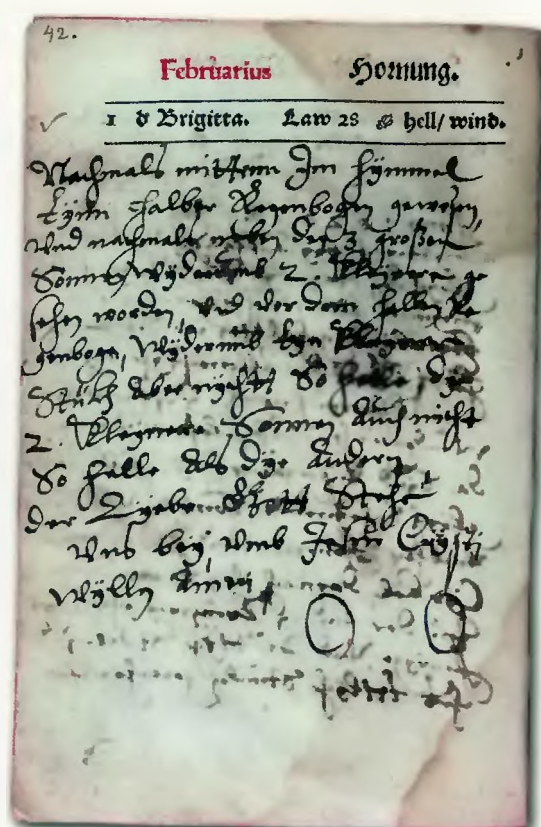
 Ogólna księga adresowa i przewodnik miasta Cieszyna, Cieszyn 1931 (Książnica Cieszyńska). Księgi adresowe, publikowane periodycznie od 1874 r., stanowią niezwykle użyteczne narzędzie m.in. w badaniach o charakterze biograficznym.

 Kniha Meuster-stuka czechu kreiczirskiho miasta Tzessina od Knizetie Watzlawu Spasitelney pamienchi won tczas w roku 1564 udielne a priwiligirowane 16 kussuw. Nenj ta kniha ot nascheho czechu miasta Teschina do miasta Jablunkowa czechu kreiczirskimu w roku 1686 udielena a wipisana yest... (Książnica Cieszyńska). Księga zawiera wzory wykrojów prac mistrzowskich cieszyńskiego cechu krawców oraz zapiski dotyczące działalności cechu krawieckiego w Jabłonkowie.

 Koszary Arcyksięcia Fryderyka w Cieszynie, między 1902 a 1919 r. Fot. Richard Jastrzebski (Książnica Cieszyńska). Zdjęcie sygnowane przez właściciela jednego z najstarszych cieszyńskich zakładów fotograficznych. Fotografie stanowią cenne, choć nadal wykorzystywane w niedostatecznym stopniu, świadectwa przeszłości. Specyficzna technika wykonania sprawia, iż aby uchronić je przed zniszczeniem, należy obchodzić się z nimi ze szczególnym pietyzmem.

Kurzer Bericht von der Stadt Teschen in Oberschlesien gelegen einer deßen Fürstenthumbs Hauptstadt (Książnica Cieszyńska). Wyписы do dziejów miasta autorstwa jego wieloletniego burmistrza Leopolda Gottlieba Ignacego Polzera (1698-1753).

Jan Tilgner: Tagebuch (Książnica Cieszyńska). Dziennik, prowadzony przez burgrabiego skoczowsko-strumińskiego Jana Tilgnera (1574 - po 1597), zawiera cenne informacje dotyczące życia cieszyńskiego dworu książęcego, jak i całego Księstwa z przełomu XVI i XVII w. Spisany został w drukowanym kalendarzu Petrusa Slovia ciusa Schreibkalender auff das Jar M.D.L.XXX

Zinnych instytucji posiadających w swych zbiorach różnorodne „cieszyńszczyzna” należy wymienić także Muzeum Śląska Cieszyńskiego, Bibliotekę im. Tschammera oraz Bibliotekę OO. Bonifratrów. Muzeum, poza oczywiście typowymi zabytkami kultury materialnej, posiada – o czym nie zawsze się pamięta – także wartościową bibliotekę. Do najważniejszych z punktu widzenia historii miasta rękopisów należy bez wątpienia zaliczyć dwa egzemplarze krótszych wersji kroniki Alojzego Kaufmanna oraz indeks do zaginionego pierwszego tomu cieszyńskiej księgi przyjęć do prawa miejskiego, przygotowany przez Hermanna Zebischa. Nieocenioną wartość dla historyków posiadają także zbiory ikonograficzne oraz kartograficzne. Przechowywane w cieszyńskim Muzeum obrazy, ryciny, a nawet niepozorne fotografie lub pocztówki pozwalają odtworzyć wygląd miasta w przeszłości. Z kolei biblioteki Tschammera i Bonifratrów dysponują materiałami przydatnymi głównie w badaniu życia religijnego. Nie można także zapominać o archiwach parafialnych, które dysponują księgami metrykalnymi stanowiącymi nieocenione źródło historyczne, przydatne m.in. w coraz popularniejszych badaniach genealogicznych.

mentale Hand = Sinn zu = Pfaffen = Sappin = Hand = und
Sinnlich = Erleben in der Herzbergschen Hand = Leben in

[illegible]

Ein Taufpaar. (Schönemann & Frau) 1871.

10 (Faint)

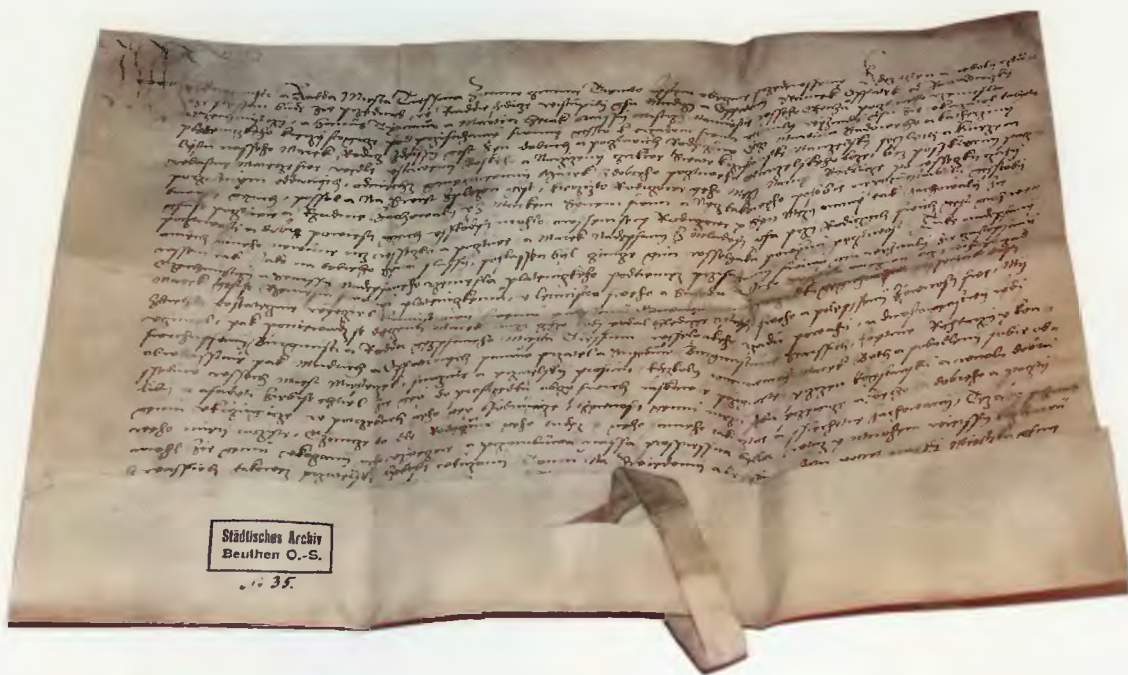
1841. Dezember im Jahre 1841
 Oskar von ...
 ...
 ...
 ...

 Dyplom wyzwolenia ucznia Jana Moisischka z Cierlicka, który uczył się u mistrza Franciszka Pfejfera, wydany przez starszych cechu pasamowników, Cieszyn 1. grudnia 1832 r. (Książnica Cieszyńska). Pasamonicy (szmuklerze) zajmowali się wyrobem różnego rodzaju pasmanterii oraz pasów.

 Teschen (Książnica Cieszyńska). Miedzioryt przedstawiający panoramę Cieszyzna w połowie XVIII w. wykonany według rysunku Fryderyka Bernarda Wernera (1690-1778) z 1734 r. Rysunek ten powstał w czasie jednej z jego podróży krajoznawczych, w trakcie których gromadził materiał ilustracyjny dla publikowanych w Augsburgu wydawnictw geograficznych.

 Burmistrz i rada miejska Cieszyzna potwierdza, że Stanek Oppatek i Jan Groczki, cechmistrzowie oraz Hanusz Tymaur i Marcin Herak, starsi mi strzowie w imieniu całego cechu płócienniczego zaświadczyli, że Marek z Cieszyzna urodził się z dobrych i pocziwych rodziców Marcina Sadowego i jego żony Katarzyny, 1547 (Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Cieszyźnie) Tzw. listy dobrego urodzenia (*litterae genealogiae, testimonium bonae conservationis*) to dokumenty wydawane przez władze miejskie na życzenie osób, które chciały wykazać się pochodzeniem ze stanu mieszczańskiego.

SPONSORZY

BEFÖHRDUNG
DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ

Projekt temporary przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej
Gefördert aus Mitteln der Stiftung für Deutsch-Polnische Zusammenarbeit

interreg IIIA

Projekt współfinansowany ze środków
Europejskiego Funduszu Regionalnego
w ramach Programu INTERREG IIIA Cieszyń - Polska

Gefördert aus Mitteln der
Stiftung Provinz Oberschlesien

TEKST
MAŁGORZATA ŚLIŻ
REPRODUKCJE FOTOGRAFICZNE
ROBERT KOLDER
OPRACOWANIE GRAFICZNE
KAZIMIERZ GAJDZICA

WYDAWCA • KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA
kcc@cieszyn.petex.bielsko.pl
<http://www.kc-cieszyn.pl>

DRUK • AKANT S.C., CIESZYN
druk@akant.cieszyn.pl

CIESZYN
2007